
Høybråtens helsepolitiske credo

AKTUELT

TOM SUNDAR

Email: tom.sundar@legeforeningen.no

Tidsskriftet

Likeverdig tilgang til helsetjenester, bedre palliativ helseomsorg, åpenhet omkring prioriteringer, vektlegging av pasientens medbestemmelse og lav terskel for kontakt med helsetjenesten. Det er Regjeringens oppskrift for et bedre helsevesen.

– Det sentrale i helsetjenesten er møtet mellom pasient og behandler. Dette må bygge på respekt og nestekjærlighet, sa helseminister Dagfinn Høybråten da han presenterte *Stortingsmelding nr. 26 (1999–2000). Om verdier for den norske helsetenesta* 22. desember 1999.

St.meld. nr. 26

(1994-1995)

Om trykfor å den norske helsetjenesten

Likeverdig tilgang

Bildet av den barmhjertige samaritan på forsiden av meldingen avspeiler intensjonene om helsetjenesten som en solidarisk velferdsordning. Meldingen tar opp sentrale verdispørsmål knyttet til drift, organisering og planlegging av helsetjenesten. Den understreker prinsippet om at alle skal ha likeverdig tilgang til offentlige helsetjenester med høy kvalitet. Dette er en økende utfordring etter hvert som den medisinske teknologien skaper større etterspørsel etter nye helsetjenester, kravene til ressursbruk og effektivitet blir skjerpet og grensene mellom offentlig og privat virksomhet blir mindre tydelige.

Meldingen redegjør for fritt sykehusvalg og innsatsstyrt finansiering (ISF) som virkemidler for å få en bedre og mer effektiv helsetjeneste. De nye helselovene og fastlegereformen er viktige skritt i retning av en større pasientorientering og skal sikre befolkningen allmenn tilgang til helsetjenesten. På sikt skal fristillingsprosessen føre til økt effektivitet i sykehusene.

Meldingen understreker samtidig at viktige arbeidsområder og funksjoner som ikke omfattes av innsatsstyrt finansiering, ikke skal nedprioriteres. Det gjelder først og fremst psykiatri og geriatri samt visse områder innen forskning og utdanning. Det påhviler ledere og fagpersoner på alle nivåer et ansvar for å sikre at de helsepolitiske målene blir ivaretatt, sies det i meldingen.

Portåpnere

En rekke av forslagene fra *NOU 1999: 2. Livshjelp* blir fulgt opp i stortingsmeldingen. Tiltak for uhelbredelig syke og døende skal integreres i den ordinære helsetjenesten, og kompetansen innen palliativ omsorg og palliativ medisin skal styrkes. For at befolkningen skal ha tillit til helsetjenesten, må prioriteringene være forutsigbare og basert på faglige prinsipper om alvorlighetsgrad, klinisk nytte og kostnadseffektivitet. Det skal opprettes et nasjonalt råd for prioritering slik Lønning II-utvalget har foreslått i *NOU 1997: 18. Prioritering på ny. Gjennomgang av retningslinjer for prioriteringer innen norsk helsetjeneste*.

Det understrekes at allmennlegetjenesten og den medisinske nødmeldetjenesten er helsevesenets portåpnere. Derfor går Regjeringen inn for å styrke begge disse funksjonene og samarbeidet dem imellom, noe som vil bli tatt opp i en egen stortingsmelding i 2000. Meldingen tar til orde for å styrke forskningen innen alternativ medisin og å oppheve den eksisterende kvakksalverloven fra 1936. Begge tiltakene er i samsvar med forslagene fra *NOU 1998: 21. Alternativ medisin*.

Overraskende lite plass er viet til den eksplosive kunnskapsutviklingen innen bioteknologi de siste årene, og som forventes å skape nye behandlingsmuligheter innen genterapi og stamcelleteknologi i fremtiden. Men Regjeringen har varslet at disse spørsmålene vil bli tatt opp i en stortingsmelding i forbindelse med evaluering av bioteknologiloven.

– Helsevesenet er i dag en av de største arenaene for etiske dilemmaer og vanskelige valgsituasjoner. Jeg håper denne meldingen ikke bare blir lest av politikere, men også av helsepersonell og de som er ledere i helsetjenesten, sier helseminister Dagfinn Høybråten.

Publisert: 30. januar 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 11. juli 2026.